

Tíz év alatt negyvenezren látogattak el az újszegedi csillagvizsgálóba

Megismerhetjük az univerzum rejtelseit

NINCS AZ ORSZÁGBAN MÉG EGY OLYAN CSILLAGVIZSGÁLÓ, MINT A SZEGEDI EGYETEMÉ, AMELY EGYSZERRE KIELÉGÍTI A PROFESSZIONÁLIS ÉS AMATŐR KUTATÓK IGÉNYEIT, S EGYÜTTAL A LAIKUS KÖZÖNSÉG ELŐTT IS RENDSZERESEN NYITVA ÁLL. ENNEK ELLENÉRE AZ IDÉN TÍZÉVES ÚJSZEGEDI CSILLAGDA LÉNYEGESEN MOSTHÁBB KÖRÜLMÉNYEK KÖZÖTT MŰKÖDIK ANNÁL, MINT AMILYEN SZEREPET BETÖLT AZ EGYETEM ÉS A VÁROS ÉLETÉBEN.

A csillagászat rohamos fejlődését jól jellemzi, hogy egyes szakemberek szerint minden évben duplájára nő a világegyetemről addig szerzett információ mennyisége. Az univerzum kutatásáért Szegeden is évtizedek óta foglalkoznak, és az itteni csillagászok számos mérési eredménnyel járultak hozzá a tudományos információk gyarapításához. Az 1970-es évek közepéig a Rerrich Béla téri egyetemi épület tetején állt a kutatók munkáját segítő csillagászati távcső, amelybe a város lakói is belenézhetek. Idővel azonban mind kevesebben használták, mert a műszerrel végzett megfigyeléseket egyre jobban zavarták a város fényei. Bár a JATE Kísérleti Fizikai Tanszéke 1985-ben az odesszai testvéregyetemtől kapott egy negyven centiméter átmérőjű távcsövet, hely hiányában azonban a berendezést a bajai obszervatóriumba szállították.

■ Szatmáry Károly.

1992. július 6-án tartották, azóta minden péntek este képzett szakemberek és a három évvel ezelőtt indított csillagász szak hallgatói fogadják a látogatókat, a csoportokat pedig más napokon is beengedik az obszervatóriumba, amelyet eddig körülbelül negyvenezren kerestek fel az ország minden részéből, sőt külföldről is. Az

érdeklődőknek video- és diavetítéssel egybekötött előadásokat tartanak a földszinti teremben a csillagászat és az űrkutatás területéről. Az emeleten, két oldalra széttolható tető alatt helyezték el a negyven centiméter átmérőjű távcsövet, amelyen keresztül megfigyelhetik az égitesteket.

A műszer az egyetemen folyó nemzetközi szintű kutatásokat is segíti. A szegedi csillagászok a változócsillagok fényességét és színképét mérik modern eszközökkel, újabbak a kisbolygók és üstökösök vizsgálatával is foglalkoznak. Kutatási eredményeiket az ország más részein, illetve külföldön – például Spanyolországban, az Egyesült Államokban és Kanadában – folytatott megfigyelésekkel gazdagítják. Rendszeresen publikálnak nemzetközi és hazai szaklapokban az asztronómia különböző területeiről. Ezeknek a közleményeknek a listája megtalálható azon az internetes honlapon (www.jate.u-szeged.hu/obs), amely gazdag információkat kínál az űrkutatás újdonságaiból, és számos csillagászati témájú oldalra kalauzolja el a látogatókat.

Míg a kutatásaikat több pályázati forrásból is finanszírozni tudják a szegedi csillagászok, az újszegedi obszervatórium működésére és az ismeretterjesztésre alig jut pénz. A Szegedi Csillagvizsgáló Alapítvány titkára, Szatmáry Károly egyetemi docens elmondta, hogy a rezsielőlegeket épphogy fedezi az egyetemről kapott évi kétszázezer forint, pedig szükség lenne a szemléltető eszközök fejlesztésére is. – Nagyon hiány-

■ A csillagászati távcsővel nemzetközi szintű kutatásokat végeznek a szakemberek.

zik például az előadóteremből egy számítógéphez és videolejátszóhoz csatlakoztatható kivetítő, amellyel akár kétszer két méteres felületen is bemutathatnánk csillagászati felvételeket és komputer-

rel készített animációkat – tette hozzá. Az alapítványnak befizetett pénzt eddig is technikai fejlesztésre fordították. Adója egy százalékának felajánlásával (adószám: 19081166-1-06) bárki hozzájárulhat a profi és amatőr kutatókat, valamint az univerzum rejtelsei iránt érdeklődő iskolásokat és felnőtteket egyaránt szolgáló csillagvizsgáló működéséhez.

HEGEDŰS SZABOLCS

Szív Ernő

Párt a feleségem

A VILÁGON MINDEN MINDENNEL ÖSSZEHASONLÍTHATÓ. NEM ÖRÖM EZ, DE ÍGY VAN. ÚGYHOGY EZT A NEM TÚLZOTTAN SZELLEMEK MEGÁLLAPÍTÁST HASZNÁLJUK FŐL MOST ENNÉL A DOLGOZATUNKNÁL, AMELYBEN ELMONDJUK, ÁBRÁZOLJUK, KIELEMEZZÜK, HOGY MIFÉLE FIRMA A FELESÉGÜNK. TEGYÜK FEL, HOGY ŐN FÉRFI. TEGYÜK FEL TOVÁBBÁ, HOGY BÍR HÁZASTÁRSÁVAL, MÉGPEDIG NEM IS AKÁRMILYENNEL. NAGYSZERŰ ASSZONY, TALPA NYOMÁBAN ARANYBŰZA PEREG, KAKAO ÉS ÉTKEZÉSI OLAJ FAKAD, GALAMBOK ÜLNEK A VEREBEKHEZ, VISZONT PÁRT JÓL ÉRTETTE. AZ ŐN FELESÉGE EGY LÉTEZŐ, ADOTT MAGYAR POLITIKAI PÁRT. MI MOST AZT VIZSGÁLJUK, HOGY ŐN, AKI FÉRFI, FÉRJ, HOGYAN ÉL VELE. PERSZE EZ CSAK EGY JÁTÉK. KOMOLYTALAN DOLOG, MINT EGY TARTALÉK BICIKLIPUMPA. LEGFELJEBB ANNYIRA KOMOLY, MINT MIKOR VARAS SEBET KAPARGAT AZ EMBER.

A Fidesz-feleség

Úgy ismerted meg, mint csetlő-botló kislányt, tehetséges alak, barátságos mellek, tábornízpárás a combok között, szerelem, házasság, szocpol. és ünnepségmegnyitó az első látásra. Aztán egyszer elhatározta, hogy jární fog logopédushoz, járásjavítóhoz, öltözködésmérnökhöz, léggömbroptetőhöz. És ahogy elvégezte a kurzusokat, más lett. Elegáns lett, távolságtartó, komoly, néha a karóráját nézi a hitvesi ágyban, van még egy perced, apa. Igaz, az órát még töled kapta az első házassági évfordulótokra. Szereti a sminket. Iszonyatos mennyiségű szemceruza, krém, alapozó, ránctalanító és rúzs található a toalettjében. A kozmetikusnál a templomba megy, a templomból az edzőterembe, onnan a cégbíróra, majd pedig vissza a kozmetikushoz. Nem tudod, miért akar téged. Nagyon szép altató meséket tud, a gyerekek valósággal elájulnak tőle. Álmodozó típus, néha hisztizik kicsit, hogy álmodj te is. Olykor megkérdesz erről-arról. Hogy vecsernyekor átlibeggett a kertszomszédhoz, és csak raggal tért vissza. Hogy a farsangon miért éppen bányászapokban? Nézd rád, mosolyog, mint a frissen szakasztott délelőtti fény, és annyit se válaszol, hogy kutyatej. Mert általában nem válaszol. Több pénze van, mint neked. És te nem tudod, honnan, amikor pedig te tartod el.

Az SZDSZ-feleség

Gazdag és távoli rokonok, súlyos múlt. Friss és lendületes volt, amikor megismerted, viszont már nem volt szűz. Sőt: már férjzett volt, az előző férje sokat ütlegelte és kínoztta a gyerekkora se volt felhőden, de ő tanult, addig képezte magát, míg nem szép is tudott lenni, persze csak ha levette a szemüvegét. Viszont ritkán vette le. Minden elegancia és kellem ellenére volt a lényében valami erendendő slampoosság. Az a típusú nő, aki úgy okosabb, hogy neked nem rossz. Néha túl sokat foglalkozik magával. Bemész a házba, kiabálsz, hol vagy, hol vagy, drágám, és már a rendőrséget tárcsáznád, amikor azt veszed észre, hogy ott ül előtted, és a homlokát masszírozza. Ilyenkor azt mondja, nem is érte, miért nem vetted észre, hiszen végig itt üldögélt ő, csak kicsit elgondolkodott,

magával foglalkozott. A lakásokat ajtaját soha nem zárja. Néha különös alakokat talál az konyhában, a spájzban, nem félelmetesek, csak furcsák. Az utóbbi években fogyni kezdett. Nem bulémia, mégis aggodsz érte.

Az MSZP-feleség

Középkorú asszony most, és évek óta alig akar változni. Vagyis úgy változik, hogy olyan nagyon mégse változik, vagyis amennyit változott, az mégsem változás, ám már egyáltalán nem olyan, mint amilyen volt, húhhhh! Ez egy kicsit bonyolult lett. Hogy hát akkor milyen is a te feleséged?! Titok, északfok, Csepel kerékpár! Könnyű glanc és mázsás tejeskanna. Bankautomata és trágyataliga. Hát igen, a nők rém rafináltak. Jeggyűrűtökét újabban kiszidolozta. Úgy tudod, a harmadik férje vagy. Bakfiskorának eseményei homályosak. Amikor az édesapjától megkérte a kezét, nem, bocsánat, tévedés, mert az apja kérte meg neked a lánya kezét, pontosabban azt mondta, mondhatni parancsolta, hogy a feleséged lesz a lány, és punktum, és nahát, tényleg az lett. Annyiféle nő van, olykor azzal vigasztalod magad, hogy van rosszabb is, hát neked ez jutott. Például fölpukkad valami házi vita. Akkor odajön hozzád, átölel, és azt lehel, tudom, mennyire szeretné az, hm, lehet róla szó, hm, jelentőségteljes pillantás, hm, de viszont akkor legyen mutyi is. Ó, nagyon ért ehhez. Kicsit ide is, kicsit oda is, mutyi. Imád tunkolni. Fogja a kenyérdarabkát, az egyik ujján aranygyűrű, a másik meg saftos. Néha nagyon okos, néha meg szégyenkezel miatta még a nagypiacon is.

A MIÉP-feleség

Szeret régi divatkönyvek előtt üldögélni, régi ruhákat nézegetni, újravarratni, régi szokásokat fölleveníteni, régi dalokat énekelni, ilyenkor sír, és az orrával sózza meg a körömpörköltet. Nem tud lábujjhegyen járni, és nem tud halkan beszélni. Gyermeketeik fejét saját maga nyírja a szakállvágóddal, hiába mondod, hogy Jézusnak is hosszú volt a haja, Keresztelő Szent Jánosról nem is beszélve. Csak magyarul beszél, pedig tud néhány szót németül. Szenvédélyes, kemény asszony, a déli harangszó megrikatja. Templomjáró, a gyöngyolvasóval egyszer játékból megkötözött, és a házi keresztet húsklopfaláshoz is használja. Távoli rokonokról dicsekszik – nem, nem India, de azért Ázsia –, akik Éva ösédéssanyáig göngyölítik vissza a származás vérfonalát, és egy kicsit szomorúak, hogy innen már nincs tovább. A szomszédokkal, hát igen, velük nem igen jó a viszonya, mondhatni, pocskék a kapcsolata. Nem felejt. Olyan természetű nő, akinek akkor sincs igaza, amikor pedig igaza van. Ezt szeretted meg benne, meg a lendületet, hogy olyanokat tud mondani, de olyanokat. Gyakorta arról beszél, hogy a rokonok, a szomszédok összeesküdtek ellene. Rosszabb pillanataiban téged is gyanúsít. Hízásra hajlamos, mint az öreg rockzenészek. Korán kell, Ébresztő, kiabálja ilyenkor, Ébresztő. És neked ilyenkor föl kell ébredni, bakancsot tisztogatni, térképet porolni, imádkozni, listát írni.

Az MDF-feleség

Micsoda nő volt, milyen sokszínű, és mennyi sapkája kalapja volt, darutollas, boás, baseball, smici, vasutaskék, amit csak akartál! Nem öltözött jól korábban mégse. De volt szíve. Kicsit esetlen volt, de fennkölt volt, az a típus volt, akire rábízta volna várat, börtönt, temetőgondozást, óvodaprogram-összeállítást. Jól, mondjuk bankot nem bíztál volna rá. Nem kedvelte, ha ellent mondanak neki. Egyszer csaknem behalt egy

balesetbe, túl magabiztosan lépett le az útról, azóta gyengébb, de él. Minap a szemedbe vágta, hogy ő nem ért a labdarúgáshoz, csak az igazsághoz. Népszerű nő, mert jól öltözik, de te tudod, hogy a fimom kosztüm súlyos sebhelyeket, műteti hegeket is takar, nem csak a még mindig formás idomokat és kellemteljes hűsrendeződéceket. Voltak furcsa barátai. Néhány hónapja pedig új barátnője akadt, egy gazdag és befolyásos nő, együtt mennek mindenhova, és te, ahogy utánuk bámulsz a kertkapuból, azt látod, mennyire följe magasodik, szinte agyonnyomja, ahogy pedig segíti, az a másik.

A Munkáspárt-feleség

Egy dzsörzékönfekció-osztályon ismerkedtetek meg vagy tíz éve, nem tudta bekapcsolni a vérpiros ridiküljét, segítettél neki. Láttad, hogy a ridikülben megharapott lecsókolbász van, és közben összeért az ujjatok. Iszonyatosan gazdag és népszerű nő volt valaha, tele kalandvággyal, romantikával, hatalommal, az ízlésnek és a morálnak a hiányával, mégis udvarlók és kitesztítottak garmadával. Parancsolt még a ködnek is. Neki is volt legalább két házassága, a durva első férjét elützte, új kapcsolatba kezdett, ám föltűnt egy újabb férfi, ez az új kapcsolatot a külföldi haverjaival lerendezte, úgy hogy ezt a második férfit szerette, emellett vasalgatta az életet sokáig, halásztak, vadásztak, á, nem madarásztak. Nem túrta az ellentmondást, azt hitte, hogy a fény és a pompa örökké tart, hát tévedett. Egyszer csak magától összeesett. Most pedig fut a harisnyáján a szem. Ültök egymás mellett, te se vagy már fiatal, csúz, visszér, cukorszint, dioptrialhalmozás, lehet, hogy templomba kéne jární? Néha előveszitek a kitüntetések. Az albumot, hogy, haj, haj, a fiatalsg. Hát ki tehet arról, hogy akkor volt fiatal, amikor?! Elment az élet, mint egy három éves terv. Délután elballagtok csirkefarhátat venni.

A Kisgazda-feleség

Molett, roppant szórakoztató nő, megvan a magához való esze, és néha olyanokat mond, hogy nem mersz a csillár alá állni. Sok énnel bír, amely éneke az a jellemző, hogy nagyon, nagyon hasonlítanak egymásra, jószíverrel ugyanolyanok, de hát mégis sokan vannak. Ezért aztán rengeteget veszekszik magával, rengeteget szidja, csepüli, ócsárolja, bírálja magát, mondhatni, az egyik éne perel a másik énnével, hogy aztán a kritikát ellensúlyozandó, a fergeteges öndicséret ünnepi mámorában találjon gyógyírt zaklatott lelkének. A szíve jó, mert nagy. Szeret a családjának adni, családtagjait szereti jó helyeken tudni. Szeret építkezni, és tud is. Néha nyilvánosan csúnyán beszél. Bár az idegesítő, hogy nem tud elszármolni a konyhapénzzel. És a ruhapénzzel sem. No meg a közös költséggel sem. Mindenhez ért. Imád első osztályon utazni, ő bezzeg érti a foci jelentőségét, és a csatornázását nemkülönb. Nem öregszik. Már nincs hova.

A Centrum-feleség

Néhány hónapja vagytok házások, tehát még semmit sem tudsz róla. Azt a tudást, amit egy nőről a házasság előtt dokumentálni lehet, a házasság megkötésével máris törölni lehet, mert. Mert majd minden fokozódik, kiderül, pl. hogy ő horkol, és nem te. Szóval, ha abból a tényből indulunk ki, hogy a nő tökéletes, az!, akkor olyan, mint egy kör. A körnek pedig van középpontja. Na ez a középpont a te feleséged. Azt szeretted meg benne, hogy csak akkor van, ha te berajzolod.